

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНОЈ ЈАВНОЈ РАСПРАВИ О НАЦРТУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

I

Одбор за јавне службе Владе Републике Србије, на основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 – пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. пропис), на седници одржаној 15. марта 2023. године на предлог Министарства просвете донео је Закључак 05 број 011-2244/2023 којим је одређено спровођење јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању (у даљем тексту: Нацрт закона) у периоду од 17. марта до 6. априла 2023. године.

Нацрт закона објављен је на званичној интернет страници Министарства просвете и на Порталу „еКонсултације“, а заинтересована лица могла су у току периода трајања јавне расправе да своје примедбе, сугестије и предлоге доставе преко посебног формулара на е-мејл адресе gabrijela.grujic@dualnok.gov.rs и ljljana.nenadovic@mpn.gov.rs, са назнаком: „Нацрт закона о изменама и допунама Закона о дуалном образовању”.

Нацрт закона представљен је на трибинама које су одржане у четвртак, 23. марта 2023. године у 11,00 часова у Великој сали Скупштине Аутономне покрајине Војводине, Владике Платона 1, Нови Сад, у петак, 31. марта 2023. године у 12.00 часова у амфитеатру I Академије струковних студија Јужна Србија, Одсек висока пословна школа Лесковац, Владе Јовановића 8, Лесковац и у среду, 5. априла 2023. године у 11.00 часова у Културном центру „Чукарица“ Тургењевљева 5. Београд.

На е-мејл адресе за достављање сугестија и предлога на Нацрт закона послато је укупно 10 формулара.

Формуларе су доставили: Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице, Привредна комора Србије, Ненад Радојичић ЈП ЕПС; Заједница економских, правно-биротехничких, трговинских и угоститељско-туристичких школа РС; Срђан Дробњаковић Унија послодаваца Србије; Богдан Кавазовић Столарска радионица ТИК Сремска Митровица; Каћа Васић Предузеће за производњу гумарских и хемијских производа Трајал корпорација ад, Крушевац, Урсула Ренолд, Амела Зубовић и Свен Доминковиц ЕТХ Цирих, Представништво NIRAS-IP Consult GmbH, пројекат „Знањем до посла“ Оливер Штрајт и директор пројекта Мирјана Крсмановић Капапројект доо Ниш.

II

Радна група Министарства просвете размотрила је све начелне и појединачне примедбе, сугестије и предлоге изнете током јавне расправе и достављене путем формулара.

Прихваћене су примедбе, предлози и сугестије на Нацрт закона, које се односе на следеће одредбе Закона о дуалном образовању (у даљем тексту: Закон):

- да се у члану 2. Закона (члан 1. Нацрта закона) у дефиницијама појмова који се користе у закону, уместо термина „запослено“ користи синтаagma „у радном односу код послодавца или које самостално обавља делатност“;
- да се у члану 7. Закона став 3. који уређује садржину плана уписа реч „ће“ замени речју „може“ како би било недвосмислено да школа може да изводи дуални профил тек након верификације у складу са законом;
- да се у члану 11. Закона прецизирају услови за акредитацију послодавца код Привредне коморе Србије у погледу неосуђиваности за одређене прекршаје и кривична дела;
- да уместо уговора са одложеним дејством (члан 11. Закона) послодавац и школа закључе предуговор о дуалном образовању, јер је број потврде о испуњености услова за учење кроз рад саставни део уговора о учењу кроз рад па би у случају закључивања уговора са одложеним дејством пре добијања потврде тај уговор остао без обавезног законом прописаног елемента;
- да просветни инспектор не учествује у провери испуњености услова за учење кроз рад, што представља усаглашавање са Законом о просветној инспекцији (члан 12. Закона);
- да се омогући да Привредна комора ослободи лица која су прошла обуку за инструктора за учење кроз рад од похађања дела или целе обуке и испита за инструктора, а на основу процене претходне обуке (члан 29. Закона);
- да се поред наставника стручних предмета и наставник практичне наставе ослободи похађања обуке и испита за инструктора (члан 29. Закона);
- да се омогући да висина накнаде за учење кроз рад буде различита у различитим годинама школовања сходно стеченом знању у распону од најмање 30% минималне зараде али да на нивоу целог образовног профила остане 70% од минималне зараде (члан 34. Закона).

Нису прихваћене следеће примедбе и сугестије:

- да се у члану 2. Закона (члан 1. Нацрта) у дефиницијама појмова организатор практичне наставе и вежби уведе у закон као лице које поред координатора учења кроз рад обавља ове послове. Овај предлог није прихваћен јер није целисходно дуплирати улоге запослених у школи у вези са учењем кроз рад. Лице које у школи обавља послове организатора практичне наставе и вежби свакако може да обавља и послове координатора учења кроз рад;
- да се у члану 2. Закона у дефиницији појма тренинг алијанса прецизира да такво повезивање послодавца настаје потписивањем уговора јер предложена дефиниција већ говори о тренинг алијанси као о облику удруживања послодавца. Примедба је дата у контексту нејасноће да ли школа закључује уговор са алијансом или појединачно са послодавцима члановима алијансе. Међутим, у предложеним изменама члана 12. Закона (члан 8. Нацрта закона) прецизирано је да сваки члан тренинг алијансе закључује посебан уговор о дуалном образовању са школом и у том смислу нема дилеме са којим субјектом школа закључује уговор о учењу кроз рад;
- да се у члану 3. Закона Унија послодавца Србије наведе као субјекат институционалног партнерства у унапређивању дуалног образовања. Министарство одувек има афирмативан став у вези са учешћем различитих

удружења послодаваца приликом израде прописа који су од интереса за послодавце, у том смислу нарочито је значајна сарадња са Унијом послодаваца Србије која је имала свог представника у свим радних групама за израду Нацрта закона, али с обзиром да је ова организација удружење, она не представља институцију у смислу осталих од стране државе основаних и финансираних институција које имају надлежност у погледу дуалног образовања;

- да се у члану 6. Закона повећа проценат часова учења кроз рад за четворогодишње образовне профиле са 40% на 60% од укупног броја часова стручних предмета јер четворогодишњи профили захтевају већи број часова теоријске наставе који су од значаја за припрему ученика за стручну матуру;
- да се у члану 6. Закона повећа проценат часова учења кроз рад за све образовне профиле повећа на 60% од укупног броја часова свих предмета. Овај предлог није прихваћен јер није у складу са чланом 6 став 4. Законом о средњем образовању и васпитању према којем План и програм наставе и учења трогодишњег средњег стручног образовања садржи 30% општег и најмање 65% стручног образовања, а план и програм наставе и учења четворогодишњег стручног и уметничког образовања садржи 40% општег и најмање 55% стручног, односно уметничког образовања. Овакав предлог захтева темељније испитивање о примењивости у моделу дуалног образовања у Србији и давање одговора на питања норме наставника стручних предмета и наставника практичне наставе, процента часова теоријске наставе, утицаја на општеобразовне предмете али и на могућности и заинтересованости послодаваца на реализују учење кроз рад у том обиму;
- да се у члану 6а Закона пропише да Програм учења кроз рад заједнички доносе школа односно координатор учења кроз рад заједно са организатором практичне наставе и вежби и послодавац односно инструктор и менаџмент компаније. Овај предлог није прихваћен с обзиром да су програм доносе школа и послодавац, а они ће свакако у израду програма укључити лица која ће обављати послове координатора учења кроз рад и инструктора код послодавца;
- начелна примедба да се подигне број бодова потребних за упис ученика на четворогодишње образовне профиле. Овај предлог није прихваћен јер није предмет уређивања овог закона;
- да се у члану 7. Закона дода одредба која би омогућила потписивање уговора о учењу кроз рад пре распоређивања ученика у школи. Овај предлог није прихваћен да буде део закона јер законска процедура укључивања послодаваца у дуално образовање подразумева претходно акредитацију послодавца и закључење уговора о дуалном образовању између школа и послодавца. Међутим овакав предлог може да буде разматран приликом доношења подзаконског акта о распоређивању ученика на учење кроз рад који ће се донети ради спровођења овог закона;
- да у члану 7. Закона треба задржати досадашњи поступак који је подразумева да послодавци прво дају изјаву о спремности за укључивање у дуално образовање. Овај предлог није прихваћен јер Нацрт закона уводи Програм учења кроз рад којим се школе директно повезују са послодавцима и тек након тога послодавци улазе у акредитацију код Привредне коморе Србије.

На овај начин се не губи време од давања изјаве о спремности до завршетка акредитације послодавца и омогућава се да се на Конкурсу за упис ученика у средњу школу нађу само акредитовани послодавци. Укључивањем школе у израду Програма учења кроз рад, планирање уписа на дуални образовни профил постаје део обавезе школе у складу са одредбама Закона о средњем образовању и васпитању према којима школа предлаже Министарству структуру уписа ученика у средње школе;

- да у члану 7. Закона пропише да послодавци сами могу да бирају ученике за које ће организовати учење кроз рад. Овај предлог није прихваћен јер би обесмислио упис према коме се ученици рангирају на основу резултата са завршног испита на крају основног образовања и васпитања и успеха у основној школи;
- да се у члану 12. Закона изврши допуна тако да представник Уније послодаваца Србије укључи у комисију Привредне коморе Србије за проверу испуњености услова послодавца за учење кроз рад. Овај предлог није прихваћен јер Унија послодаваца представља удружење засновано на добровољној заинтересованости својих чланова. Са друге стране, представници привредника већ се ангажују у раду ове комисије на предлог Привредне коморе Србије;
- да се у члану 15. Закона прецизира у колико примерака се закључује уговор о дуалном образовању јер се један примерак доставља Привредној комори Србије. Овај предлог није прихваћен јер је такво уређивање сувишно, с обзиром да је чланом 28. Закона о дуалном образовању већ прописано је да послодавац копију уговора о дуалном образовању може доставити у штампаној или електронској форми;
- да се у члану 15. Закона не дода став 3. којим је предложено да се уговор о дуалном образовању не закључује посебно за сваку нову генерацију коју школа уписује. Овај предлог није прихваћен с обзиром да је ова измена предложена на захтев Привредне коморе Србије и послодаваца ради лакшег праћења, као и ради флексибилног приступа с обзиром да послодавци нису увек у могућности да приме исти број ученика на учење кроз рад,
- да се у члану 29. Закона прецизира да ли наставник може да буде ангажован као инструктор код послодавца код којег е обавља учење кроз рад у његовој школи, да се дефинише ко плаћа таквог наставника као и да такав наставник треба да има испит за лиценцу инструктора уместо лиценце наставнике. Овај предлог није прихваћен с обзиром да је Нацртом у истом члану наведено да је инструктор лице запослено или на други начин ангажовано код послодавца што значи да послодавац исплаћује накнаду и одређује њену висину, као и за сва друга лица која ангажује. Циљ предлога да се наставник може да буде ангажован као инструктор, поред повећања броја лица која могу да обављају ове послове, управо и јесте у педагошким компетенцијама наставника због чега није потребно да полаже испит за лиценцу инструктора. О допунском раду наставника на пословима инструктора код другог послодавца одлучује директор у складу са распоредом наставе;
- не прихвата се начелна сугестија да је потребно прво донети уредбу о финансирању дуалног образовања као предуслову за усвајање закона јер оваква сугестија није у складу са правним поретком Републике Србије.

Нацртом закона уводи се правни основ за доношење овакве уредбе, стога њу није могуће донети пре усвајања допуна Закона;

- да се у члану 34. Закона пропише обавеза да уколико послодавац ученику након завршене школе, понуди закључење уговора о раду, ученик то мора прихватити у одређеном трајању од минимум 50% у односу на време које је провео на учењу кроз рад код послодавца, те да уколико ученик то не прихвати, послодавац има право да потражује од њега накнаду штете. Овакав предлог није прихваћен јер нема основа да се конституише обавеза ученика да прихвати уговор о раду код послодавца код кога је обавио учење кроз рад након завршетка школовања, с обзиром да је накнада за учење кроз рад законска обавеза послодавца. Ако послодавац жели да одређеног ученика задржи у компанији након завршетка школовања, може да му понуди уговор о стипендирању у којем ће стране договорити детаље будуће сарадње, али овај уговор не ослобађа послодавца од плаћања накнаде за учење кроз рад.